

לאMPIה מטרונית דתְרַבֵּי לִיה, ותוליף לִיה אֲרֹחַי מתחקנו. זמָנָא חֶדָא חֶבֶל גָּבֵי אָבוֹתָה, אַתָּא אָבוֹתָי וְאַלְקֵי לִיה, וְלֹבֶתֶר אַעֲבָר עַל חֹבְבָה. חֶבֶר בְּמַלְכָדָמִין וְחֶבֶל לְאָבוֹתָה, וְאַפְקִיה אָבוֹתָה מִבְּיתָה, וְאַרְגִּיזׁ עַלְיָה, נְפָק הַהְוָא בָּרָא מִבְּיתָה.

ובאַתָּר דִּיחָד בָּאַרְחַ קְשׁוֹט, וַיְהָא זְפָאָה בְּדַקָּא יְאֹתָה, בְּגִינַן דִּישְׁמָע מְלָכָא אָבוֹתָה, וַיְהָא תְּיוֹאַבְתִּיה עַלְיָה. מָה עָבֵד. אָמָר הוֹאִיל וְנִפְקַנָּא מְהִיכְלָא דְאָבָא, אַעֲבִיד מִבְּאָן וְלֹחֲלָא כָּל מָה דְאָנָא בְּעֵי. מָה עָבֵד. אָזָל וְאַתְּחַבֵּר בְּזָנוֹת, וְאַתְּלַבְּלָד בְּלַכְלוּבָא דְטַנְפָא בְּהַדִּיחָה, וְלֹא הָוָה מְשֻׂתְבָּה אַלְאָ בְּהַדִּיחָה, בְּחַבּוֹרָא דְלָהּוֹן. דְמַטְרוֹגִינִיתָא אֲמִיה פְּקִדָת בְּכָל יוֹמָא עַל הַהְוָא בָּרָא, וַיְדַעַת דְבָרָה בְּחֶדֶד זָנוֹת אַתְּחַבֵּר, וּבְלַחְרוֹתָא דִידִיה בְּהַדִּיחָה הָוּות. שְׁרִיאָת לְמַבְּכֵי,

---

לשון הקודש

בראי בְּרִי שִׁישְׁמָע אָבִיו הַמֶּלֶךְ וְתְהִיהוּ אָתוֹ אַהֲבָת נֶפֶשׁ, וְמַתּוֹךְ אַהֲבָתוֹ נְתַן אָתוֹ לְאַטוֹ הַגְּבִירָה שְׁתַנְהַל אָתוֹ וְתַלְמַד אָתוֹ דָרְכִים מִתְקָנוֹת. פָּעָם אַחַת חַטָּא לְאָבִיו, בָּא אָבִיו וְהַלְקָה אָתוֹ, וְאַחֲרָה בְּךָ עָבֵר עַל חַטָּאוֹ. שֶׁב בְּמִקְדָּם וְשׁוֹב חַטָּא לְאָבִיו, וְחוֹצִיא אָתוֹ אָבִיו מִבְּיתוֹ וּרְנוּ עַלְיָה. יָצָא אָתוֹ בֶן מִבְּיתוֹ, וּבָמָקוֹם שִׁילֵךְ בְּדַרְךָ אַמְתָה וַיְהִיה צָדִיק

וְלֹא תִּמְרֹרֶא עַל בָּرָה.

יְזִמְאָה חַד עַל מִלְכָא לִגְבָּה, חַמְאָה לָה דָאִיחֵי מִבְּבָה. שָׂאֵיל לָה עַל מָה אַתְּ בְּכָאת. אָמֵרָה וְלֹא אֲבָבָה, דָהָא בְּרַגְנָא לְבָר מַהְיִכְלָא דִמְלָכָא. וְלֹא דַי דְהֹוא לֹא יִתְיַב בְּהִיכְלָא דִמְלָכָא, אֶלְאָ דְהֹוא יִתְיַב בְּחַדִּי זָנוֹת. מָה יִמְרֹין כָּל בְּנֵי עַלְמָא, בְּרִיה דִמְלָכָא אִיהוּ דִיתְיַב בְּבִי זָנוֹת. שְׁרִיאָת לְמַבְּבִי, וְלֹא תִּחְגְּנָא לִמְלָכָא.

אָמֵר מִלְכָא, בְּגִינְךָ אֲחַדְרָ לִיה, וְאַנְתָּה עַרְבָּא דִילִיה. אָמְרָת הָא וְדָאי. אָמֵר מִלְכָא הַוָּאֵיל וּבָךְ הַוָּא, לֹא אַצְטְּרִיךְ לְאֲחַדְרָא לִיה בִּימְמָא בְּאַתְּגָלִיא. דְכַסּוֹפָא דִילָן אִיהוּ לִמְהֻדָּה בְּגִינְיהָ לְבִי זָנוֹת. וְאֵי לֹא הָנוּ בְגִונְגָּא דָא, דְטַנְגָּתָה גְּרָמִיה הַכִּי וְחַלְלָל יִקְרִי. הַוִּינָּא אָנָּא, וְכָל חַיְלָין

לְשׁוֹן הַקוֹּידֶשׁ

שְׁבַן הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בְּבֵית זָנוֹת? הַתְּחִילָה יוֹדְעָת שְׁבַנָּה הַתְּחִיבָּר עִם זָנוֹת וְכָל תְּבָרוֹתָה דִיְתָה עַמְּחָן, מִתְּחִילָה לְבָכוֹת וְלִמְרֹר עַל בָּנָה.

אָמֵר הַמֶּלֶךְ: בְּשִׁבְילָךְ אֲחִיר אָתוֹ, וְאַתְּ הַעֲרָבָה שְׁלָו. אָמְרָה: הַרִּי וְדָאי. אָמֵר הַמֶּלֶךְ: הַוָּאֵיל וּבָךְ הַוָּא, לֹא אַרְיךְ בָּוּכָה? אָמְרָה: וְאֵיךְ לֹא אֲבָבָה, שְׁהָרִי בְּגִינְנוּ מְחוֹזָן לְהִיכְלָל הַמֶּלֶךְ? וְלֹא דַי שָׁאִינוּ יוֹשֵׁב בְּהִיכְלָל הַמֶּלֶךְ, אֶלְאָ שְׁהָוָא יוֹשֵׁב עִם זָנוֹת! מָה יִאמְרוּ כָל בְּנֵי הָעוֹלָם -

דילוי, אַזְלִין בְּגִינִיה בְּכֹמֶה יָקֵר, בְּכֹמֶה בְּזִקְנִים קְמִיה, בְּכֹמֶה מְאֵני קְרָבָא, מִמְיִגִיה וּמִשְׁמָאֵליַה, עַד דְכָל בְּנֵי עַלְמָא יַזְעֲזֻעָן, וַיְגַדְעָן כֵלָא, דְבָרָא דְמַלְכָא אֵיתָהו. הַשְׂתָא כִיּוֹן דְאֵיתָהו טְנֵף גְּרִמִיה, וְחַלְלֵל יָקֵרִי, אֵיתָהו יְחִידָר בְּטָמֵרוֹ, דְלָא יַגְדְעָן בֵיה. **אַחֲדָר לְגַבֵּי מַלְכָא, יְהִיבָה לְגַבֵּי אַמִיה.**

לְיוֹמֵין סָרָח בְּמַלְקָדְמֵין. מַה עֲבֵד מַלְכָא. אֲפִיק לִיה וְלְאַמִיה בְּהִדִיה מְגוֹ הַיְבָלָא, אָמֵר תְּרוּזָיוִיכו תְּהַבּוֹן, וְתְרוּזָיוִיכו תְּסִבְלוֹן גְּלוֹתָא, וּמַלְקִיּוֹתָא תְּפִן. כִיּוֹן דְתְרוּזָיוִיכו תְּסִבְלוֹן בְּחִדָא, כִּיּוֹן יַדְעַנָא דְבָרִי יְתוּב בְּדָקָא חַזִי.

כֵך יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי דְמַלְכָא קְדִישָא אִינּוֹן. אֲחִית לְזֹן לְמִצְרִים. וְאֵי תִימָא בְּהַזָּא יַמְנָא לֹא חָאָבוֹן, גּוֹרָה דְגָעָר קְדֵשָא בְּרִיךְ הוּא בֵין הַבְּתָרִים הַזָּה

לשון הקודש

הוֹלְכִים בְשִׁבְילֵי בְּכֹמֶה בְבּוֹד וּבְכֹמֶה הַצּוֹצְרוֹת לְפָנֵינוּ, בְּכֹמֶה בְּלִי קְרָב מִימִינֵנוּ וּמִשְׁמָאֵלֵנוּ, עַד שָׁכֵל בְּנֵי הַעוֹלָם יַזְעֲזֻעָן, וַיְדַעַו כָּלָם שְׁהָוָא בָן הַפְּלָךְ. עַכְשָׁו בֵין שְׁהָוָא טְנֵף אֶת עַצְמוֹ וְחַלְלֵ אֶת בְּבּוֹדי, הוּא יְחוֹר בְּסִתְרֵ שְׁלָא יְבִירֹו בּוֹ. חָור לְפָלָךְ, וַיְנַתֵּן אֹתוֹ לְאָמוֹן. **לִימִים סָרָח בְּמַקְרֵב. מַה עָשָה הַמְּלָךְ?**

אתְחֹזִי לְמַהֲיוֹ קִים, וּקְוִידָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגָּח
לְתִרְיֵין מְלִיאָן, חַד בְּגִינָן הַהִיא מְלָה דָא מָר אַבְרָהָם,
(בראשית טו) בְּמָה אָדָע כִּי אִירְשָׁנָה, דָא הוּא (דף קפ"ט ע"ב)
סְבָה וְעִילָה. אָבָל עַד דְּנַפְקָה מִמְצָרִים, לֹא הָוּ גּוֹי,
וְלֹא אַתְּחֹזִי בְּדַקָּא יְאוֹת.

פָּתָח וּמָר, (שיר השירים ב) קְשׁוֹשָׁנָה בֵּין הַחֹחִים בֵּן
רְעִיטִי בֵּין הַבָּנוֹת. בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַעַבֵּד לֹזֶן לִיְשָׁרָאֵל בְּגֻנוֹנָא דְלַעַילָא וּלְמַהֲיוֹ
שׁוֹשָׁנָה חֲדָא בְּאַרְעָא, בְּגֻנוֹנָא עַלְאָה. וּשׁוֹשָׁנָה
דְּסַלְקָא רִיחָא, וְאַתְּבָרִיר מְכַל שָׁאָר וּוּרְדִין דְעַלְמָא,
לֹא הָוּ אַלְאָה הַהִיא דְּסַלְקָא בֵּין הַחֹחִים. וְדָא
אַרְחָא בְּדַקָּא יְאוֹת. וְעַל דָא זְרֻעַ שְׁבָעִין זָוִיגִין, דְהַווּ
שְׁבָעִין נֶפֶשׁ, וְאַעֲילֵל לֹזֶן בֵּין הַחֹחִים, וְאַינְנוּ חֹחִים,
מִיד דְהַווּ אַינְנוּ זָוִיגִין תִּפְנוֹן, סְלִיקָה עַגְפִּין וּטְרִפִּין
וּשְׁלִיטָה עַל עַלְמָא, וּבְדִין פְּרִחתָה שׁוֹשָׁנָה בִּינְיִיהָו.

לְשׁוֹן הַקוֹדֵשׁ

הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּבִרְית בֵּין הַבְּתָרִים
הִתְהִיתָ רְאֵיָה לְהַתְקִים, וּהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא הַשְׁגִּיחָה עַל שְׁנִי דְבָרִים: אֶחָד עַל
אֹתוֹ דְבָור שָׁאָמֵר אַבְרָהָם (בראשית טו)
בְּמָה אָדָע כִּי אִירְשָׁנָה, זָוִהי סְבָה וְעִילָה.
אָבָל עַד שְׂצִיאָה מִמְצָרִים לֹא הָיוּ גּוֹי וְלֹא
הָיוּ רְאֵיָם בָּרָאי.

פָּתָח וּמָר, (שיר ב) בְּשׁוֹשָׁנָה בֵּין הַחֹחִים

כִּיּוֹן דָּבָעַ קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא שׂוֹשֶׁנָּה וְלִקְיָת לָה מִבִּינֵּיהַ, בְּדִין יִבְשָׁו הַזְּחִים, וְאוֹזְדִּירִקְנָה, וְאַשְׁתָּצִיאָה, וְלֹא אַתְּחַשְּׁבוּ לְכָלוּם. בְּשַׁעַתָּא דָּאָזִיל לְמַלְקָט שׂוֹשֶׁנָּה דָּא, לְאַפְקָא בְּרִיכָה בּוּכְרִיה, בְּהַחְוָא זְמָנָא אָזִיל מַלְכָא גַּו פְּמָה חִילִין רְבָרְבָגִין וְשְׁלִיטִין, עַמּוֹ דָּגְלִין פְּרִישָׁן, וְאַפְיקָ לְבּוּרִיה בּוּכְרִיה בְּכַפָּה גְּבוּרִין, וְאִיתִי לִיה לְהִיכְלִילָה, וִיתְיַבְּסֵגִי בְּבִי מַלְכָא.

כִּיּוֹן דָּחָב לְגַבְיוֹ אֲבֹתָה, אָוְבָח לִיה, וְאַלְקִי לִיה, דְּכַתִּיב, (שופטים כ) וַיַּחֲרֵר אָף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְגַּם בַּיד שׁוֹסִים וְגַוּ, סְרָח בְּמַלְכָדָמִין, וּמְרָד בְּאָבּוֹתָה, אַפְקִיה מִבִּתְיָה. מַה עָבָדוּ יִשְׂרָאֵל, חַמּוֹ דָּהָא אַתְּבָדְרוֹ לְבָבָל, אַתְּעַרְבּוּ בְעַמְמִיא, נְסִיבוּ נְשִׁין נְכָרִיות, וְאַוְלִידּוּ בְגִין מְגַהָּן. עַמּוֹ כָּל דָּא, אִמְאָ

לשון הקודש

הַחֲזִים, וְאֹתָם הַחֲזִים, מִיד שְׁחִי הַם וְהַזְּכִיא אֶת בְּנָו בְּכָרָו בְּכַפָּה גְּבוּרָות, וְהַבִּיא אֶת בְּנָו לְהִיכְלָו, וַיֵּשֶׁב הַרְבָּה בְּבֵית הָעוֹלָם, וְאוֹ פְּרִיחָה בִּינִים הַשׁוֹשֶׁנָּה.

כִּיּוֹן שְׁחִטָּא לְאָבִיו, הַזְּבִית אֶת בְּנָו וְהַלְקָה אֹתוֹ, שְׁכַתּוֹב וַיַּחֲרֵר אָף הָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְגַּם בַּיד שׁוֹסִים וְגַוּ. סְרָח בְּמַקְדָּשָׁם וּמְרָד בְּאָבּוֹתָה, הַזְּכִיא אֶת בְּנָו מִבֵּיתוֹ. מַה עָשָׂו יִשְׂרָאֵל? רָאו שְׁהָרִי הַתְּפִזּוֹר בְּבָבָל וְהַתְּעַרְבּוּ בְעַמִּים, לְקַחְוּ נְשִׁים נְכָרִיות וְהַזְּלִידּוּ מֵהֶם בְּנִים. עַמּוֹ כָּל וְהָאָם

קדישא הות אַפְטוּרָפֹסָא עלייהו.

יעל דעבֵד הַכִּי, קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמֵר, הַזָּאיל וּבְסֻופָּא אֵיתָהו, לִיתִי בָּרִי אֵיתָהו מְגֻרְמִיה, הַזָּאיל וְחַלֵּל יִקְרֵי, לֹא אֲתָה֙ זֶה אָנָּא אִיזֵּיל תְּפִזְן לְאַפְקָא לִיה, וְלִמְעַבֵּד לִיה נֶסֶן וְגַבּוֹרָן כְּמַלְכָדְמִין. תְּבוּ אַינְזָן, בֶּלֶא סִיעָא דְאֲתָהּוּ לֹזֶן, בֶּלֶא פְּלִיאָן וְגַסִּין, אֶלָּא בְּלָהוּ מִתְבָּדֵרָן, בְּלָהוּ לְאָן בְּמִסְבָּנוּ, וְתְבוּ לְהִיכְלָא דְמַלְפָא בְּבְסֻופָּא, וְאַיְמָא קָדְשָׁא עֲרָבָת לֹזֶן.

חָאוּ כְּמַלְכָדְמִין. מָה עָבֵד קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲפִיק לְהָאִי בְּרָא כְּמַלְכָדְמִין מִהִכְלִיה, וְאַיְמָה בְּהַדִּיה. אָמֵר, מִבָּאָן וְלִחְלָאָה, אַיְמָא וּבָרָה יִסְבְּלוֹן כִּמָּה בִּישִׁין פְּחַדָּא, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (ישעה ו) וּבְפְשִׁיעִיכֶם שְׁלָחוֹת אַמְכָבָם. **יעל** דָא בְּתִיב, (דברים ו) בְּצָר לְךָ וּמְצָאָזָךְ כָּל הַדָּבָרים הָאֶלְהָה בְּאַחֲרִית

לשון הקודש

הַקְדּוֹשָׁה הִתְהַגֵּד אַפְטוּרָפֹסָא עֲלֵיכֶם. עִיפִים בָּעֵנִי, וְשָׁבוּ לְהִיכְלָל הַמֶּלֶךְ וְעַל שְׁעַשָּׂה כֵּה, הַקְדּוֹשָׁ בְּרוֹנָק הַנֹּא בְבּוֹשָׁה, וְהָאָמֵן הַקְדּוֹשָׁה עֲרַבָּה לְהָמָם. אָמֵר, הַזָּאיל וְזוּ בּוֹשָׁה, או שִׁיבָּא בְּנֵי חַטָּאוֹן בְּמִקְדָּם. מָה עָשָׂה הַקְדּוֹשָׁ בְּרִיךְ הוּא? הַזָּאיא אָתְהָ הַבָּן הַזָּה בְּמִקְדָּם מַהֲיִכְלָוּ עִם אַמְוֹן. אָמֵר, מִבָּאָן וְדָלָאָה שָׁאַנְיָ אַלְךָ לְשָׁם לְהַזְּכִיר אָתוֹ וְלִעְשֹׂות לוֹ נֶסֶים וְגַבּוֹרָות בְּמִקְדָּם. שָׁבוּ הַם בְּלִי סִיעָה שְׁהִיוּ רְאַיִים לֹא, בְּלִי גַּסִּים וְגַפְלָאות, אֶלָּא בָּלָם מִפְזָרִים, בָּלָם

הַיּוֹם. מָאִי בַּאֲחֶרֶית הַיּוֹם. אֶלָּא דָא הוּא אִימָא קְדִישָׁא, דָהִיא אֲחֶרֶית הַיּוֹם, וַעֲמָה סְבָלוֹ כֹּל מַה דְּסְבָלוֹ בְּגַלּוֹתָא.

וְאַילּוּ יְהִדרְזָן בַּתְּיוֹבָתָא, אַפְּילּוּ חַד בִּישׁ, אוֹ חַד צְעָרָא, דִּיעָבָר עַלְיָהוּ, אֲתַחַשֵּׁב עַלְיָהוּ, בְּאַלּוּ סְבָלוֹ כֹּלָא (ס"א וְאֵי לֹא סְתִים קִיצָא) וְאֵי לֹא, בְּכֵד יִסְתִּים קִיצָא, (בִּישָׁא) וְכֵל דָרֵין דִילִיה. בְּמַה דָאָמֵר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, דִבְתִיב, (וַיָּקֹרֶא כֵה) לְצִמְיתוֹת לְקֹנֶה אָתוֹ לְדוֹרוֹתָיו. וְכֵל דָא, בַּתְּיוֹבָתָא תְּלִיא מִילָתָא. אָמֵר רַבִּי חִיא, וְדָאי חַבִּי הוּא. וְעַל דָא גַלּוֹתָא אֲתִמְשָׁךְ.

אֲבָל קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל מַה דְּחַמְיִ (ס"א דְמַחָא)
(נ"א דְלַקָא) **לוֹזַן לִיְשָׂרָאֵל, בְּהַאי אֲחֶרֶית הַיּוֹם,**
וּבְהַאי אֲחֶרֶית הַיּוֹם יַעֲבִיד לוֹזַן גַּפְיוֹ וְנוֹקְמָיו,

לשון הקודש

ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים. מה זה באחרית הימים? אלא זו הקדושה, שבתוב (ויקרא כה) לצמיתה האם הקדושה, שהוא דבר תלוי בתשובה. אמר רבי חייא, וראי כה זה, ועל בן נטשכת הנגולות.

אֲבָל הַקְדּוֹשָׁ בָּרוּךְ הוּא, כֹּל מַה שָׁרָא
(שהה) **לִיְשָׂרָאֵל - באחרית הימים**
הוּא. **וּבְאֲחֶרֶית הַיּוֹם הוּוּ יַעֲשֶׂה לְהָם** י'ק' (הרשות) ואמ לא - בשתים קוץ

דְבַתִּיב, (ישעה ב) זֶהָיָה בַּאֲחֵרִית הַיָּמִים נְכֹזֵן יֶהָיָה הַר
בֵּית יְהָיָה בֶּרֶאשׁ הַחֲרִים. מִאן רָאשׁ הַחֲרִים. דָא
אַבְרָהָם סָבָא, כַּהֲנָא רַבָּא, רָאשׁ דְכָלָא. וּבְגִינֵן דָאַיְהוּ
רָאשׁ, כּוֹם דְבָרְכָה, יֶהָיָה נְכֹזֵן בֶּרֶאשׁ הַחֲרִים, דָא
אַבְרָהָם סָבָא, קְדֻמָּאָה לְשָׁאָר הַחֲרִים. כּוֹם דְבָרְכָה,
אַצְטְּרִיךְ לְמַהְיוֹ מַתְקִנָּא בִּימִינָא.

וְנִשְׁאָה מִגְּבֻעוֹת. אַצְטְּרִיךְ לְמַהְיוֹ זְקוּף מִן פְּתֹורָא,
שִׁיעָרָא דָאַקְרָבִי (ס"א דָאַיְהוּ) זִירָת, לְבָרְכָה
לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הַזָּא, וְדָא הַזָּא וְנִשְׁאָה מִגְּבֻעוֹת.
מִגְּבֻעוֹת מַאי הַזָּא. אַלְא בִּינָה וּבִין (תהלים מה טו)
בִּתְולֹות אַחֲרִיה רְעוֹתָיה, שִׁיעָרָא דִזְרָת אַיְהוּ. נִשְׁאָה
כּוֹם דְבָרְכָה מִגְּבֻעוֹת וְדָאי, וְעַל דָא טָבָא דִיְהָא
לִיה לְהָאִי בָרָא בּוֹכָרָא, בַּאֲחֵרִית הַיָּמִים אַיְהוּ.

אמֶר לֵיה שְׁפִיר קְאַמְרָת, הָאִי קְרָא וְדָאי הַכִּי

לשון הקידוש

ונִשְׁאָה מִגְּבֻעוֹת. צְרִיךְ לְהִיוֹת נִשְׁאָה מִן
בַּאֲחֵרִית הַיָּמִים נְכֹזֵן יֶהָיָה הַר בֵּית הָ
בֶּרֶאשׁ הַחֲרִים. מַי זֶה רָאשׁ הַחֲרִים? זֶה
אַבְרָהָם הַזָּקָן, הַכֹּהן הַגָּדוֹל, הָרָאשׁ שֶׁל
הַכְּלָל. וּמְשׂוּם שֶׁהָאָרֶשׁ, כּוֹם שֶׁל
בָּרְכָה, יֶהָיָה נְכֹזֵן בֶּרֶאשׁ הַחֲרִים, זֶה
אַבְרָהָם הַזָּקָן, רַאשׁוֹן לְשָׁאָר הַחֲרִים,
כוֹם שֶׁל בָּרְכָה, צְרִיכָה לְהִיוֹת מַתְקִנָּה
בִּימִין.

אמֶר לוֹ, יְפָה אַמְרָת, שְׁפָסָוק זֶה וְדָאי

הוּא. בֶּרֶאשֶׁת הַחֲרִים, דָא יְמִינָא, אַבְרָהָם סָבָא, דָאִיחֹו רָאשֶׁת הַחֲרִים וְקָדָאי. וּנְשָׂא מְגַבְעֹות, מְשִׁיעָרָא דְגַבְעֹות, דָאִיגּוֹן רְעוּוֹתִיה. וְשִׁפְירָה קָאָמֵרָת. (ישעה ב) וְגַהְרוֹ אַלְיוֹ כָּל הָגּוֹים. מָאי הוּא. אָמֵר לֵיה, וְאַפְּיָלוֹ נְשִׁים וְקָטָנִים וְשִׁמְשָׁה דְפָלָח עַל פְּטוֹרָא, אָפָּה עַל גַּב דָאִיחֹו לֹא אָכְלָה, אַצְטָרִיךְ לְמִשְׁמָעָה, וְלִמְיָמָר אָמֵן. (ס"א להריך ברכה לכוון דלא וכו') דָלָא יִמְאָה בָּר נְשָׁה, אָנָּא לֹא אָכְלִית, וְהַזָּאִיל (דף ק"ז ע"א) דָלָא אַצְטָרִיפְנָא לְזַמְּוֹן, לֹא אָשְׁמָע וְלֹא אִמְאָה אָמֵן. הַכָּל חַיְבֵין בֵּיה.

דָבָר אַחֲרֵי וְגַהְרוֹ אַלְיוֹ כָּל הָגּוֹים, אָפָּה עַל גַּב דְנְשִׁים וְקָטָנִים פְּטוֹרִין מִן הַמִּצְוֹת, בְּכוּם הַבְּרָכָה הַכָּל חַיְבֵין, בְּלִבְדֵּךְ דִינְגְּדָעָן לְמַאַן מְבָרְכֵין, וְקָדָא הִיא וְגַהְרוֹ אַלְיוֹ כָּל הָגּוֹים. אָתָא רַבִּי יוֹסֵי וְגַשְׁקִיה, אָמֵר כִּמְהָ שִׁפְירָה מֶלֶה דָא, וּמְתִיקָּא לְחַכָּא.

לְשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ

בָּהַזְוֹן הוּא. בֶּרֶאשֶׁת הַחֲרִים – זֶה יְמִין, אָמֵן. (להריך ברכה לכוון) שָׁלָא יָמֵר אָתָם: אַנְיָן אַבְרָהָם הַזָּקָן, שְׁחוֹא וְדָאי רָאשֶׁת הַחֲרִים. וּנְשָׂא מְגַבְעֹות – מְשֻׁעָרָה מְגַבְעֹות, שָׁהָם רְצָוֹנוֹ. וַיְפֵה אָמְרָתָה. וְגַהְרוֹ אַלְיוֹ כָּל הָגּוֹים, מַיְהֹוא? אָמֵר לוֹ, וְאַפְּלָוֹ נְשִׁים וְקָטָנִים וְהַשְׁמָשָׁה שְׁעוֹבֵד עַל הַשְׁלִיחָן, אָפָּה עַל גַּב שְׁאַינוֹ אָכֵל, אַרְיךְ לְשָׁמָע וְלוֹמֵר הַכָּל חַיְבֵים.

הַשְׁתָּא אֵית לְדִיקָּא, אֵי הָאֵי אֲחֻרִית הַיִמִּים,
אִיהִי כּוֹם דְּבָרֶכָה מִפְּשָׁ, מַהוּ הַר בֵּית
יְיָ, הַוָּה לֵיה לְמִכְתָּב הַכִּי, וְהַיָּה אֲחֻרִית הַיִמִּים
נְכוֹן יְהִיָּה בָּרָאשׁ הַהָרִים. מַהוּ בָּאֲחֻרִית הַיִמִּים
נְכוֹן יְהִיָּה הַר בֵּית יְיָ. אָמַר לֵיה, אֲחֻרִית הַיִמִּים
אִיהִי אִילְגָּא כָּלָא, מִרְיְשִׁיה וְעַד סִיפִּיה, דְּהַוָּא
אִילְגָּא דְּטוֹב וְרָע. וְאַתָּא קָרָא לְבָרֶרֶא בָּאֲחֻרִית
הַיִמִּים, וְאָפִיק הַר בֵּית יְיָ, דָא טֹב בְּלֹא רָע. הַר
בֵּית יְיָ וְקָדָאי דְּלִילָת תִּפְנוֹן חִילְקָא לְסִטְרָא אֲחֻרָא,
דְּהָא אֲתִבְרִיר הַר בֵּית יְיָ, מְגוֹ אִילְגָּא דְּאִיהִז
אֲחֻרִית הַיִמִּים. וְקָדָא אִיהִז כּוֹם דְּבָרֶכָה, דְּאִיהִז נְכוֹן
בָּרָאשׁ הַהָרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זְכָאָה אֲרָחָא דָא, דְּזַכְּבִינָא לְהָאִ
מְלָה. **אָמַר** לֵיה מִמְּאָן שְׁמַעַת לָהּ. **אָמַר**

לְשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ

וּבְלִבְדֵּן שִׁידְעוּ אֵת מֵמִבְּרִכִים, וּוְהוּ
וּנְהַרְוּ אַלְיוֹ בֶּל הַגּוֹנִים. בָּא רַבִּי יוֹסֵי
גַּנְשָׁקָו. אָמַר, בִּמְהֵרָה דְּבָרָה וְהַמְתֻוקָה
לְחַחָה.

עַכְשָׁוּ יִשׁ לְדִיקָּה, אֵם אֲחֻרִית הַיִמִּים הוּ
הִיא כּוֹם שְׁלֵל בָּרֶכָה מִפְּשָׁ, מַה וְהַ הַר
בֵּית הִיא? הַיָּה לוּ לְכַתְּבָּ בָּהּ וְהַיָּה אֲחֻרִית
הַיִמִּים נְכוֹן יְהִיָּה בָּרָאשׁ הַקְּרִים. מַהוּ
בָּאֲחֻרִית הַיִמִּים נְכוֹן יְהִיָּה הַר בֵּית הִיא?
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֲשֶׁר תַּדְרֹךְ הוּ שְׂזָכִינוּ

לייה, יומא חדא הוינא איזיל בארכא, ושמענא וחייבנא ליה לרבות המונגע סבא, (נ"א לרבי שמעון) דהוה דריש להאי קרא לרבי אחא, וכיוון דשמעענא חדינא ביה, וגטירגא ליה צרייר בכנפה דלבושאי, דלא יתעדי מנאاي לעלמיין. אמר ליה, ודאי מלה קדיישא דא, מגהירו דבוצינא קדיישא ארתקהיר. זפקאה דרא, דקינמי עלימא וסמכוי, שריין בינויה. וαι אתה צריית להאי מלה בקשררא חדא דלא יתעדי מינך. אנא אצורך לה בתלתין, או בארבעין קשרין בכיסאי, דלא יתעדי מנאاي לעלמיין. (באן חסר).

על היהיא מלה דאחמי קדשא בריך הוא למשה, בגין דאף על גב דישראל חבין קמיה בכל דרא ודרא, לא בעי מאן דימא עליהו דלטורי. מגלו. מהוזע, דכתייב, (הושע א)

לשון הקידש

לדבר הזה. אמר לו, מפני שטעות אחרות? והוא שומרה את הדבר הזה בקשר אחד שלא יسور וטעות ראייתו את רב המונגע סבא (לרבי שמעון) שהיה דורש את הפסוק הזה לרבים אחא. וכיוון ששטעות, שמחתי בו, ומפני לעולמים.

על אותו דבר שהראה הקידוש ברוך הוא למשה, משום שאף על גב שישראל חטא לפניו בכל הזור ודור, לא רצה מי שיאמר עלייהם לשון הארץ. הקידושה. אשרי הדור שעמדו הרים

תְּחִלַּת דָּבָר יְיָ בְּהֹשֶׁעָן, הֵא אַוְקְמוֹה מֶלֶה. וְעַל
דָּא (הושע ב) וְהִיה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֹלְהַיִם
וְגֹן. וּבְגַין דָּא בְּרִיךְ לֹזֶן בְּכַמָּה בְּרַכָּא, לְאַהֲדָרָא
בְּתִיעַבְתָּא, וְלֹא תָּבָא לֹזֶן לְגַבְיוֹן אַבּוּהוֹן דְּבָשְׂמִיאָה,
וְלֹא אַעֲדֵי מַתְפָּן, עַד דְּקַוְדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִהְלָל
עַל חֹזְבִּיהוּ, וְאַתְּנַקְּיוֹן קְמִיה.

אֱלֹהִים מָה בְּתִיב בֵּיה, (מלכים א יט) וַיָּבֹא וַיִּשְׁבַּת תְּחִלָּת
רַתְּמָה אֶחָד וְגֹן, אָמַר מֶאֱרִיה דְעַלְמָא,
אַתְּתָא חֶדָּא שְׁדָרָת לֹזֶן לִיְשָׂרָאֵל, וְדַבּוֹרָה שְׁמָה,
דְּבַתִּיב, (שופטים ד) וְהִיא יוֹשַׁבָּת תְּחִלָּת תִּמְרָר דְּבָוָרָה. דָּא
הּוּא רַתְּמָה, וְאַהֲדָרָת לֹזֶן לְמוֹטָב, דְּבַתִּיב, (שופטים ה) עַד
שְׁקָמָתִי דְּבָוָרָה. וְאַנְאָעָלִית בִּינֵיהוּ, וְאַכְּרוּת
קְמִיהוּ וְלֹא יְכִילֵּנוּ.

לשון הקודש

מָגִין לְנוּ? מְהוֹשֶׁעָן, שְׁבָתוֹב (הושע א) תְּחִלָּת
 הַבָּר הִי בְּהֹשֶׁעָן. הַרְיָ בָּאַרְוָה אֶת הַדָּבָר.
 וְעַל בְּن הִיה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֹלְהַיִם
 וְגֹן. וּמְשׁוּם בְּךָ גַּרְךָ אֹוֹתָם בְּכַמָּה
 בְּרֻכוֹת, לְחוֹר בְּתִשׁוּבָה וְלֹהֶשְׁבָּם
 לְאַבְּיָהִים שְׁבָשְׂמִים, וְלֹא זוּ מִשְׁם הַקָּדוֹש
 בָּרוּךְ הוּא עַד שְׁמַחֵל עַל חַטְאֵיכֶם
 וְהַתְּנַקְּוּ לִפְנֵיכֶם. וְלֹא יְכַלְתִּי.

עד דהזהה יתיב, אַתְגָלִי עַלְיָה קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אמר ליה מה לך פה אליו, בקדמיתה קא הווית מקטרגא ומקני על ברית, ומדחמיינא בע דקניאת עלי בהזהה ברית, נטלית ליה ברעו דמושה, זיהיבנא לך, עד דמושה הוה אמר (במדבר כה) הנני נויתן לו את בריתך שלום. השטא דאייה דילך, לא אתהזי לך לkatרגא עלי, הוה לך למשבק קנייך לוי, כמה בקדמיתה דהזהה דילוי, שבקנא ליה ליא אהרא, ולא קטרייננא עלי.

מה לך פה, Mai פה. ברית קיימת, פה יי' אייה. בין דלא בעאת לשבקא לי פומך, אתרבי באתר זההוא פומא. תנו, בההי שעתה, את עבר מגיה זההוא גבוזא דיבב ליה מושה. דתנו, Mai דכתייב, (מלכים א יט) וילך בכח האכילה היה וגוו'. עד

לשון הקידוש

עד שהיה יושב, התגלה עליו הקדוש ברוך הוא. אמר לו, מה לך פה אליו? בראשונה הייתה מקטרג ומקנא על פה ח' הייא. בין שלא רצית להניח לי את פיך, יברא בפקום של אותו הפה. מושה וגתיי לה, עד שמשה היה אומר, בראשונה היה הנני נתן לו את בריתך שלום. עבשו שהוא שלך, אין ראי לך לkatרגן עלי, היה לך להשאר את קנאך לי,

(במדבר כה) הנני נתן לו את בריתך שלום.

הר הָאֱלֹהִים חֹרֶבֶה. לְמַתְבָּע מַתְמָן, וּכְיַמְתָמָן הַהָר
בָּעֵי. אֲלֹא לְמַתְבָּע בְּמַלְכַדְמִין, מִהְהוּא דִירִית בְּהָר
הָאֱלֹהִים, בְּרִית דָא. פָנָחָם הַזָּא אֲלִיהָ, וְדָאִי
בְּדִרְגָא חַדָא. אָמֵר לֵיה מְשָׁה, לִית אֲנָת יְכִיל
לְקַבְלָא מַנְאִי, אֲלֹא זִיל לִינּוּקְיִיחָו דִישְׂרָאֵל, וּמַאֲנִינוּ
תְּרוֹתָה, וְאַיִן יָהָבֵי לְהָ, וְכֵה הוּא עָבֵיד. (חסר).

כִּמֵּה טִיבוּ עָבֵיד קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל דָרָא
וּדָרָא לִישְׂרָאֵל. תָא חַיִ, מָה בְּתִיב, (מיכה ੧)
וְאַשְׁלָח לְפִנֵּיךְ אֶת מְשָׁה אַהֲרֹן וּמְרִים. וְהָא כִּמֵּה
גְבִיאֵי הָוּ לְבַתֵּר מְשָׁה, (דף ק"צ נ"ב) וְאַשְׁלָח לְפִנֵּיךְ אֶת
מְשָׁה אַהֲרֹן וְאַלְעֹזֶר וּפְנַחַם יְהוֹשֻׁעַ וְאֲלִיהָו וְאַלְיִשְׁעָו,
וּבִמְה שָׁאָר צְדִיקִי וְחִסִּידִי מִיְבָעֵי לֵיה. אַלְיִין תָלָתָא
אַמְאי. אֲלֹא אָמֵר קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַמִּי, בְּנִי,
אַמְאי לֹא תְדַבְּרוּן לְכָל טְבִיעָה דְעַבְדִית לְבוֹ,
דְשִׁדְרִית לְבָוּ לְמַשָּׁה אַהֲרֹן וּמְרִים.

לְשׁוֹן הַקוֹדֵש

לְבַקֵשׁ מִשְׁם. וּכְיַמְתָמָן הָיָה מַבְקֵשׁ?
אֲלֹא לְבַקֵשׁ בְּמִקְדָּם מִאַתָוֹ שִׁירְשָׁ בְּהָר
הָאֱלֹהִים אֶת הַבְּרִית הָוּ. פָנָחָם הָוּא
אֲלִיהָו, וְדָאִי בְּדִרְגָה אַחת. אָמֵר לוֹ
מְשָׁה, אַיִן אַתָּה יָכֹל לְקַבְלָל מִפְנִי, אֲלֹא
לְךָ לְתִינּוּקָות שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמַהְמָה תְּרוּמָה
וְהָם יִתְנוּ לְהָ. וְכֵה הוּא עָשָׂה.
כִּמֵּה טֹוב עָשָׂה הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא בְּכָל

למלך בשר ודם, דאית ליה מדינַתָא, ושדר לגבָה, גוּרִין, אַפְרֵבִין רֶבֶרְבָגִין, דִיחֹן מְנַהְלִי עַמָא, וְמַעֲיִגִין בָהּו, וּבְדִינִיהו. מאן אַצְטְרִיך לְמַחְנוֹן זְקוּק בְמַזְוְנוּיָהו, בְמַלְין דִיצְטְרָבוֹן. לאו עַמָא דְמַדִינַתָא, בָעַל בְרַחְיָהו יְצְטָרְכוֹ לְעִינָא בָהּו, וּלְמִיחָב לְהּו יְקָרָא.

שְׁדָרִית למשה, איהו אַיִתִי קְמִינִיכו מַן לְמִיכָל, וְנַהַיל לְכָו וּלְבָנִינִיכו וּלְבָעִירִיכו, וְאַשְׁתַדֵל בְדִינִיכו, (ס"א בְמַזְוְנוּיִיכו) וּבְכָל מַה דְאַצְטְרִיך לְכָו. **שְׁדָרִית** לאהרן, אַיִתִי (ס"א לְכִעְנָנו) הַיְכָלֵין דְעַגְנִי יְקָר לְחַפְאָה עַלְיִיכו, בְמַלְכִין. אַסְחִי לְכָו בְטָלִי יְקָר, דְלָא אַתְרָקְבָו לְבּוֹשִיכָזָן וּמְנֻעָלִיכָזָן, וְהָוו מְתַחְדְשִׁי בְכָל יוֹמָא. **שְׁדָרִית** למרים, אַיִתִיאת בִירָא לְאַשְׁקָאָה לְכָו, וְשַׂתִיתוֹן אַתָונ וּבְעִירָכוֹן. אַיְנוֹ יְהָבו

לשון הקורש

תַזְכְרו אֶת כָל הַטוֹבָות שְׁעַשְׂתִי לְכָם, שְׁלַחְתִי לְכָם אֶת מַשָה אֶחָרֵן וּמְרִים? למלך בשר ודם שִׁשָש לו מִדְנָה, וְשָׁלָח אליה אֲנָשִׁים גְדוּלִים, שָׁרִים וּשְׁלִיטִים, שִׁינְהָלו אֶת הָעָם וַיַּעֲנִו בָהָם וּבְדִינֵהם. מי צָרִיך לְהִיוֹת זְקוּק בְמַזְוְנוּם וּבְדָבָרִים שִׁיצְטָרְכוּ, הַלָא לְא עַם הַמְּדִינָה? הַרִי בָעַל בְרַחְם יְצְטָרְכוֹ לְהַשְׁגִיה על דְרִיכֵיכָם וְלִתְתֵ לָהֶם בְּבָוד.

לכון, ומדלהון אכלתוֹן ישתייתוֹן, ויתיבתוֹן בחופאה
דicker דלהון. ומדלבוֹן לא יהבטוֹן לוֹן. ולא עוד,
אלָא דאשׁתדרלוֹן עלייכוֹן, ונטלוֹן על צואיריהוֹן
מטוליכוֹן, והוֹיתוֹן מחרפין ומגדרפין לוֹן.

אמֶר רבי יוסי, לאו הוּה אֲבָא רְחִמָּן עַל בְּנֵי
בְּקוּדָשָׁא בָּרוּךְ הוּא, וקְרָא הוּא דְבָתִיבָּה,
(מלכים א ח) לא נִפְלֵל דָבָר אַחֲרֵי מִכְלֵל דְבָרוֹ הַטוֹּב וְגוּ'.
תֵּא חִזֵּי רְחִמָּנוֹ דִילִיה, אלָו אָמֶר לא נִפְלֵל דָבָר
אַחֲרֵי מִכְלֵל דְבָרוֹ וְלֹא יְתִיר, נַחַ לְעַלְמָא דָלָא
אתָבָרִי. אָבָל מִדְאָמֶר מִכְלֵל דְבָרוֹ הַטוֹּב, וְאָפִיק
בַּישׁ לְאַחֲרָא, דְהָא מֶלֶה דְבִישׁ לא בְּעֵי לְמַעַבָּד.

וְאַף עַל גַּב דָּאגִים, וְאָרִים רְצִיעָה, אַתָּאת אָמָא
וְאַתְּקִפָּת בְּדָרוֹעִיה יְמִינָא, וְקָם רְצִיעָה
בְּקִיּוֹמִיה, וְלֹא נַחַת לְתַתָּא, וְלֹא אַתְּעַבֵּיד, בְּגַיִן

לשון הקידוש

להש��ות אַתָּכֶם, וְשִׁתְיִתְּמֶם אַתָּם
ובְּמַתְּכֶם. הִם נִתְנֵנוּ לְכֶם, וּמְשֻׁלְּחָם
אֲכְלָתֶם וְשִׁתְיִתְּמֶם וַיְשִׁבְתֶּם בְּחַפְתָּה
הַכְּבוֹד שְׁלָהֶם, וּמְשֻׁלְּחָם לֹא נִתְחַפֵּם לָהֶם.
וְלֹא עוד, אַלְאָוֹה שְׁהַשְׁתְּדַלְוּ עַלְיִכְם וְלִקְחֵוּ
עַל צְאוּרָם אֶת מְשָׁאָכֶם, וְהִיִּתְּמֶם
מִחרפִים וּמִנְדִּפִים אָוֹתֶם.

אמֶר רבי יוסי, לא הִיא אֲבָא רְחִמָּן עַל
בְּנֵיו בְּמוֹ הַקְּרוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּפְסֻוק הוּא